

האם היו אלה סופות של "אחת ל-100 שנים?"

ששלג ששלג בוא

מזג האוויר בעולם פשוט משתגע לאחרונה • בישראל יורד לפתע שלג כבד יותר מאשר בהרי האלפים, פעם במחצית הראשונה של חודש דצמבר ופעם תוקפות הסופות ארבע פעמים באותו החורף • הנזק למשק כבד בהרבה מהצורך לרכוש מפלסות ולמנוע סיכון חיי אדם ולגרום למזעור נזקי הסופות • **גד ליאור** ניתח את האמירה שמדובר בתופעה נדירה ובחן מה עבר עלינו ב-13 החורפים האחרונים

« גד ליאור

מזג האוויר בעולם וגם בארץ השתגע בשנים האחרונות. ממש כך.

בישראל, למשל, השתוללה בחורף של עונת 2013/2014 סופת שלג בלתי רגילה כבר במחצית הראשונה של חודש דצמבר. אחר כך היו לנו ינואר ופברואר כמעט נטולי גשמים. בחורף 2015 תקפו את ישראל ארבע סופות שלג בזו אחר זו, שתיים ממש בכל הארץ ושתיים בעיקר בהרי הצפון. מזג האוויר ממשיך להתל בנו ממש מדי יום. סופות השלג בישראל, למרבה הפלא, היו בעו-צמה רבה יותר מאשר סופות שלגים בהרי האלפים בחודשי החורף בשנים האחרונות.

אני מבקש להתמקד כאן בשלג שכולנו כל כך אוהבים, אך מה לעשות הוא גם משבש לנו את החיים. בירושלים וגם במקומות רבים נוספים היו רבבות אזרחים בדצ-מבר 2013 כמעט שבוע ימים נטולי חשמל לסירוגין. בינואר ובפברואר 2015 לבשה חצי מדינה לבן ודרכים רבות נחסמו, אפילו במישורים ולא רק בהרים.

אבל זה רק קצה הקרחון, תרתי משמע. כאשר יורד שלג שנערם - הכל משתבש אצלנו, כאילו שזהו השלג הרא-שון אי פעם. הדרכים לבתי החולים נסגרות, הדרכים לבירת הארץ וממנה מנותקות, האספקה לא מגיעה לחנויות ועוד ועוד.

זה יכול היה להיות לא נורא כל כך, אלמלא לא הגיעו גם חולים שנזקקו לדיאליזה לבתי החולים, אלמלא נתקעו במשך מחצית היממה בדצמבר 2013 אלפי נוסעים

במכוניות הקפואות בדרכים העולות לירושלים ובתוך העיר, והרשימה עוד ארוכה.

הסיבה העיקרית לשיבושים היא לא שהייתה כאן סופת שלג קשה כמותה יש רק אחת למאה שנים. כי גם זה ממש לא מדויק. סיבת השיבושים הייתה חוסר התאר-גנות, חוסר תיאום ובלגן, כמו שידועים לארגן באירועים מעין אלו רק במחוזותינו.

הנה דוגמא קטנה: בכיר בחברת החשמל הודה בשיחה עמי, כי אילו הוצמדה מפלסת של העירייה לכל צוות של עובדי חברת החשמל - ניתן היה להגיע למקומות שבהם אירעו התקלות, למשל בתוך היער, ולתקן חיש מהר. אבל, מי בכלל חשב על תיאום כזה?

אני מבקש להפריך כאן גם את האגדה שבעצם שלג היא תופעה נדירה מאד בארצנו וחבל לכן להוציא כספים רבים כדי להיערך לקראתה. בדקתי כמה ימי שלג היו לנו בתריסר השנים האחרונות והנתונים מפתיעים.

מאז שנת 2003, ידעו אזורי הארץ 33-42 ימי שלג, שגרמו לשיבושים קשים, בירושלים, בגליל ובוודאי ברמת הגולן ולפעמים אפילו במקומות נמוכים יותר.

העלות למשק מאי פילוס הדרכים, השבתת אזורים נרחבים במדינה, מפעלים, חנויות, מוסדות לימוד ועוד, מגיעה לפחות לחצי מיליארד שקל ביום של שלג, לפי חישובי משרדי הממשלה, התאחדות התעשיינים, ארגו-ני הסוחרים וכלכלנים שהתעמקו בעניין, כמו קבוצת דן אנד ברדסטריט. בחישוב הזה לא נכלל הדבר החמור ביותר: סיכון חיי אדם, כאשר למשל לא ניתן לפנות

זה יכול להיות
לא נורא כל כך,
אלמלא לא הגיעו
גם חולים שנזקקו
לדיאליזה לבתי
החולים ואלמלא
קפאו במשך
מחצית היממה
אלפי נוסעים
במכוניותיהם
הקפואות

שלג בירושלים.
(צילום: גד ליאור)

ימי השלג שגרמו לשיבוש מהלך החיים בירושלים ובצפון הארץ

מספר הימים שהחיים שובשו בצפון	מספר הימים שהחיים שובשו בירושלים	השנה
9	6	1-2.2015
4	3	1.2014
6	6	12.2013
2	1	2012
1	-	2011
2	2	2010
1	1	2009
5	3	2008
2	2	2007
-	-	2006
3	3	2005
2	2	2004
5	4	2003
42	33	סה"כ

חולים לבתי החולים ולסייע לקשישים ותינוקות הנא- בקים בקור העז, ללא חימום, בבתיהם.

עיגלתי כלפי מטה את שיעור הנזק ל-15 מיליארד שקלים ב-33-42 ימי שלג.

הנה חישוב קטן: עלות 80 עד 100 מפלסות שלג, שיוכלו למנוע חלק עצום מהנזק - הוא כ-100 מיליון שקל. זה פחות מחמישית מעלות התכנית לרכישת מטוס מיוחד להטסת נשיא המדינה, ראש הממשלה והשרים במס-עוניהם לחו"ל ופחות בהרבה מאשר ההוצאות לתיקון הנזקים בכבישים בלבד אחרי סופת שלג ואף שיטפו-נות קשים, כמו שנוצרים לא אחת באזור ים המלח, בנגב ובערבה.

התירוץ "זאת סופת שלג של אחת ל-100 שנים" - לא תופס כאן. ממש לא. זאת לא אמת. בשנים 2003 ו-2008, למשל, הושבת חלק ניכר מהמשק במשך ארבעה ימים. בדצמבר 2013 נמשכו השיבושים הקשים בשל השלג הכבד שישה ימים ובינואר ופברואר 2015 היו בסך הכל 9 ימי שלג, שב-6 מהם הושבתו אזורים שלמים במדינה.

לכן, לקראת השלג בחורף הבא ובאלה שאחריו מומלץ לבצע שני מהלכים חדשים: לרכוש פעם אחת ולת-מיד מפלסות, שימשו במשך שנים ארוכות למזעור נזקי השלגים, וגם "חידוש" מסוים: לקיים כמה וכמה תיאומים בין הגורמים השונים - המשטרה, העיריות, חברת החשמל, פיקוד העורף - לפני שהסופה הבאה מגיעה אלינו ולא אחריה.

מגיעה אלינו ולא אחריה.